بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ޙުކުމްނާމާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/594
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: [illegible]
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: ([illegible])
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް
އިސް ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ޙުކުމް ތާރީޚު: 01 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444 / 26 އޮކްޓޫބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިޔާކުރެވުނު ތާރީޚު: 08 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441 / 05 ޑިސެންބަރު 2019

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:**
- **ނަންބަރު:** 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ
- **ނިންމި ކޯޓު:** ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- **ތުހުމަތު:** ބިރަކަން ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއްގެ ގޮތުން ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ގެންގުޅެގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 19 މާރިޗު 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 27 އޮކްޓޫބަރު 2019

ޖިނާއީ – ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އާލާތް ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ބިރަކަން ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއްގެ ގޮތުން ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ގެންގުޅެގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުން - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) - އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް ދަލީލު ސާބިތުކުރުން

[illegible]

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

1. މިއީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން، (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ (ނަން އުނިކޮށްފައި)[1] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ) އެވެ. މި މައްސަލާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ގޮތުގައި، އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު [illegible] އަދި އަލްއުސްތާޛު [illegible] [illegible] ތަމްސީލުކޮށް ދީފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible].

ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު[2] ގެ 108 ވަނަ މާއްދާއަށް [illegible] [illegible][3] އެ ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible]. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible].

---

[1] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019

[3] 24 ޑިސެންބަރު 2020 ގައި ތަސްދީޤުކުރެއްވި ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2020 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އުނިކޮށްފައެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް:

2. 2018 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހުގެ 13:15 ހާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން، މާލެ [illegible] މަގުގައި ހުންނަ ސްޓޯރ މާޓް [illegible] ކުރިމަތިން ދަތުރުކުރަމުންދިޔަ ޕިކަޕްގެ ފަހަތުގައި އިން "އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް" ސ.ހުޅުދޫ/ މީދޫ، ޢަބްދުﷲ ނަސީމް ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ހަމަލާދިނުމަށްފަހު، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ދުއްވަން އިން ޕީ.އެން ސައިކަލުގެ ފަހަތަށް ޢަބްދުﷲ ނަސީމް އަރުވައިގެން އެ ސަރަހައްދު ދޫކޮށް ގޮސްފައިވާތީ، ބޭނުމަކާނުލާ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[4] ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް މީހަކަށް ނުރައްކާތެރި ހާނީއްކައެއްދާގޮތަށް ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިނގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ[5]، 2018 މާރިޗު 19 ވަނަ ދުވަހުގެ ތާރީޚުގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓުގައި އުފުލިއެވެ.

3، އެ މައްސަލަ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގައި ބަލާފައިވަނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

- ## ޖުވެނައިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް:

4، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، "ދުވާފަރު، (ނަން [illegible]) ގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، މީހަކަށް ނުރައްކާތެރި ހާނީއްކައެއްދާގޮތަށް ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިނގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ [illegible] [illegible]، [illegible] (ނަން [illegible]) [illegible]، މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2018 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހުގެ 13:15 ހާއިރު، ކ.މާލެ [illegible] މަގުގައި ހުންނަ ސްޓޯރ މާޓް [illegible] ކުރިމަތިން ދަތުރުކުރަމުންދިޔަ ޕިކަޕްގެ

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

[5] ދައުވާ އުފުލާފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 318/2018/ޖރ/7 ދައުވާ ފޯމުންނެވެ.

ފަހަރުގައި އިން ”އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަށް“ ސ. ހުޅުދޫ / ސިލްވޯ، އަބްދުﷲ ނަސީމް ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ހަމަލާދިނުމުގެ ކުށް، (ނަން އުނިކުރެވިފައި) ދުއްވަން އިން، ޗ.އެން ސައިކަލުގެ ފަހަތަށް އަބްދުﷲ ނަސީމް އަރުވައިގެން އެ ސަރަހައްދު ދޫކޮށް ގޮސްފައިވާކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި މިނިވަންކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރާތީ، (ނަން އުނިކުރެވިފައި) ގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ހަވާލާދީ އެ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި މިޤަޟިއްޔާ ނިންމިއެވެ.“[6] މި ފަދައިންނެވެ

އެ ޤަޟިއްޔާ ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ 27 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުން:

5. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން 2019 ނޮވެންބަރު 19 ވަނަ ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅިއެވެ. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/594 ޤަޟިއްޔާގެ ދަށުން އެ މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވަނީ 05 ޑިސެންބަރު 2019 ގައެވެ.

• އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

6. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި، އެ ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ، ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށްބުނެ، އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

---

[6] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ: ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ސާބިތުކުރާވަރަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible]:

7. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] ހައިކޯޓުގައި [illegible]، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible]، [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] [illegible] ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ޚިލާފަށް [illegible] [illegible]، މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި [illegible] މައްޗަށް [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން [illegible] [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] [illegible] ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

8. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ފައިސަލާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި އެ ފައިސަލާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތައް ބެލުން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ހެކިތަކާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ.

9. 2018 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހުގެ 13:15 ހާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް، މާލެ ފަރާތުގެ މަގުމަތީގައި ހުރި ސްކޫޓަރު ފާރުކުރި ކުރިމަތިން ދުއްވަމުންދިޔަ ސައިކަލުގެ ފަހަތުގައި އިން "އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް" ސައިކަލު / ސްކޫޓަރު، އަބްދުﷲ ނަސީމް ޗޫރި އެއްޗެއް ބޮޑުބޮޑުކޮށްގެން ބަލާފައިނުވާތީވެ، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ދުއްވަން އިން ޖީ.އެސް ސައިކަލުގެ ފަހަތަށް އަބްދުﷲ ނަސީމް އަތުގައިވާން އެ ސަރަހައްދުން ދުރަށް ގޮސްފައިވާތީ، ބިރުދެއްކުމާއި ހަތިޔާރާއި ނުރައްކާތެރި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[7] ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވެ، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، ދައުވާކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް މިނަކަށް ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރަކާއި ތޫނު އެއްޗެހި ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ކުރެވިފައެވެ.

10. ބިރުދެއްކުމާއި ހަތިޔާރާއި ނުރައްކާތެރި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[8] ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވަނީ، "މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަން ކުރަން އުޅުމަކީ، ނުވަތަ އެ ކަން ކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ނުވަތަ އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެކެވެ." ހަމައެހެން މާއްދާގެ (ނ) ގައި ވަނީ، "މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަދަބަކީ، 7 (ހަތެއް) އަހަރާއި 10 (ދިހައެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

11. އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުކުރާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުން [illegible] [illegible] އިންސާފުވެރިކަމާއި، މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން[9] އެނގެން އޮވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ [illegible] [illegible] ޖަވާބު:

12. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ވީޑިއޯ ނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމެވެ. އަދި އެކަން ތަފްސީލުކުރުމުގެ ގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

13. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "އެ މީހަކު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ލިބިގެންވެއެވެ." މިފަދައިން [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ މައްސަލައެއް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]

---

[9] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އާމިނަތު ޝަރަފު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެޕީލް[10] ޤަޟިއްޔާގައި ބައެއް ޖުރިސްޑިކްޝަންތަކުގައި ޖިނާއީ މައްސަލަ ބަލާ ހާސިލުކުރުމުގެ ދައުލަތް އިތުރު ދަޢުވާކުރާފަރާތާއި، ޖާއިޒު މައްސަލައެއް ނިންމުމުގައި ހުކުމްކުރާ ހެކިތަކާއި ދެމެދުގެ ބޭރުން ވާހަކަ ދެކެވޭ ވިޔަފާރި ވަކި ހެކިތަކަކުން ނުވަތަ ދަލީލުތަކަކުން (presumption of law) ސާބިތުކުރުމުގެ މައްސަލަ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ކަމުގައިވާ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށް.

14. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު މައްސަލައިގައި، ޖިނާއީ ނުކުތާއަކީ ހިއްސާކުރެއްވި ވާހަކަ ދެކެވުނު އެއްބަސް ނުވާ ނުކުތާއަކީ ހުށަހަޅާ ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރޭގައި ދޭހަވާ ހުކުމުގެ ވަކިވަކިން ކުރުމުގެ ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ދައުލަތުން ކަމަށް ދަޢުވާކުރެވުނު ކޯޓުގައިވެސް، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ވާހަކަ 03 ޖަނަވަރީ 2018 ދުވަހު 13:15 ހާއިރުކަށްހާއިރު، ސ. ހިތަދޫ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ކުރިޔަށް ސާބިތުކުރަން މިސާލު ވިހާވަރު ކުރިމަތިން ދަޢުވާ ކުރިމަތިލިޔަ ހިތާފުޅުގެ ވަރަކަށް އިން "އަލިފާ ފިޔަވަ ވަރަކަށް" ސ. ހުވަދޫ، ސިޔާދު އަބްދުﷲ ރަޝީދު ދާނާ އެއްބަސް ބަޔާންތަކުގެ ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ވަރަކަށް ދުވަހުން އިން، ޖިނާއީ ސަރުކާރުގެ ވަކަލާތު އަބްދުﷲ ރަޝީދު އަދުލުވެރިކޮން މިސަރަހައްދު ދީނާއި ގޮސް ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް.

15. ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ވާހަކަގެ މައްސަލަ މި މައްސަލައިގައި ކުރަ އިސްތި ދޭންފުރަ ދަނޑު ސާބިތުކޮށްދޭން 04 ނަމްބަރު ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް، އަ ވަގުތު ނަމްބަރު ގޮތުގައި ކޮންޓެއިނަރ ފޯރީން ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ފިޔަވައި އެއްޗެއް ރިޕޯޓް އެންޑް ސަރވިސް ރިޕޯޓާއި، އަ ރިޕޯޓް ވައްތަރެއްގެ ކޮންޓެއިނަރ ފޯރީން ސަރވިސްގެ ފޯރީން ސަރވިސްޖެ އާދަމް މުޙައްމަދު (ސސ.3138) އާއި، ސިއްރު ނަމްބަރު 1 އަދި ސިއްރު ނަމްބަރު 1 ދައުލަތުން ވަރަށް ފުރަތަމަވެސް ފާޑު ސާބިތު އަދި ހާރިސާ ހިނދު މަންޖެހު ދައުލަތުގެ ފިޔަވައި ފާޑު ހިމެނޭ 08 ސިޓީ ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމަށް.

16. މައްސަލަ ސާބިތުކުރަން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސިއްރު ނަމްބަރު 1 ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހުގައި ހުޅުމާލެ ދޫކޮށް، މި ހާރިސާ ހައްދަން އުޅޭރިކަމަށާއި، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ

---

[10] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ޤަޟިއްޔާ

ފުރަތަމަ ހަފްތާގެ ތެރޭގެ ދުވަހެއްގައި މެންދުރު 13:00 އާއި 13:15 އާ ދެމެދުގެ ވަގުތެއްގައި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލް ކައިރި، [illegible] ހިސާބުގައި މަގުމަތީގައި ރަތްކުލައިގެ [illegible] ސައިކަލެއްގައި [illegible] މީހަކު [illegible] ފެނުނުކަމަށާއި، އެ މީހާ [illegible] ކަމަށާއި، އަދި [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] ކަމަށާއި، އެ [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] ސައިކަލު [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] ސައިކަލު [illegible] ކަމަށާއި، އެ [illegible] ސައިކަލު [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] ސައިކަލު [illegible] އަދި [illegible] ސައިކަލު [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] ކަމަށާއި، އަދި މި [illegible] މި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible].

17. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] ފޮރެންސިކް [illegible] ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ފޮރެންސިކް [illegible] ސަރވިސްގެ [illegible][11] ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި [illegible]، މި [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]

---

[11] [illegible] 3138

ރިޕޯޓުކޮށްފައިވާކަމާއި، ރިޕޯޓަކީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހު ހިނގާފައިވާ ހާދިސާއަކާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުކުރުމުން ރިޕޯޓުކޮށްފައިވާކަމާއި، މައްސަލައާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރި ފުލުހުން [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ ވީޑިއޯތައް [illegible] ކުރިކަމާއި، މި ގުޅުން [illegible] ކުރުމަށްޓަކައި، 18 ޖަނަވަރީ 2018 ދުވަހު، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ހާޒިރުކުރުމަށް [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] ވީޑިއޯގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް އެއް ވަނަ 06 ސަފްޙާގެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible].

18. މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސީސީޓީވީގައި ހިފާ ވީޑިއޯތަކުން ސްޓިލް ކެޕްޗަރ 1 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] 6 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

19. ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރަ، [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދައުވާ ސާބިތުކުރަން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ސިއްރު ހާޒިރީގެ ބަޔާންތައް، ސިއްރު ހާޒިރީއާ ދައުވާލިބޭ ފަރާތް ފާހަގަކޮށް އިނގިލީގެ ނިޝާން ޖަހާފައިވާ ލިޔުންތަކާއި، ހާދިސާ ހިނގާ ބަންދަރު ހުންނަ ސީސީޓީވީ ފޫޓޭޖް އިންނަނީ، އަދި އެފޫޓޭޖުގެ އެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން މިހާދިސާ ހިނގިދުވަހު، 13:15 އެހައިކަންހައިއިރު، ސ.ލޫލު ފާރާންބިލްގެގައި ހުންނަ ސަސަކަން ފާރުގެ ހިޔާލަށް ކުރިމަތިން ދަތުރުކުރަމުންދިޔަ ޕިކަޕެއްގެ ފަހަތުގައި އިން "އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް" ސ. ހުޅުދޫ / ސިލްވަރީ، އަބްދުﷲ ނަސީމު ޝާހިދު އެއްކޮށް ބޮންބާކޮށްގެން ހަމަލާދިނުމުގެ ފަހުން، ހިތުމަތިން ޖަހާފައި ގޭޓް ޗ.އެން ސަރައިހަތުގެ ފަރާތުން އަބްދުﷲ ނަސީމު އަތުލައިގެން އެސަރަހައްދުން ދުރުކޮށް ގޭޓް ފަހަރުގައިވާ އިސްތިއުނާފު ބަލާ ފަނޑިޔާރުން އަންނަނިވި ސަލާމަތްކުރުމަށް މިންވަރަށް ސާބިތުވާކަމަށް ދެކޭ ކަމަށެވެ.

20. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ޤަޟިއްޔާގެ މައްސަލަ ކޯޓަށްވާ، މިހާރަށް ނުކުތާތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ވާހަކައަކީ ޢުޒުރު އެއްޗެއް ނެތި ނުކުތާތަކުގައި ހަމަލާދީ ބަންދުތަކުގެ ދާއިރާ ނިންމުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުރުގެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކާ ފަރާތުން ހެކިބަސް ދިނުމަށް ޙާޟިރުކުރެވިފައިވާ އަދި އެހެކިބަސް ބާޠިލުނުވާ ހެކިތަކަށް ބަރޯސާވާ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ދެކޭ ކަމަށެވެ.

21. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާއަށް ބައްލަވާ ފަހުން، އިސްތިއުނާފުބައްލަވާ ފަނޑިޔާރުން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

22. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކުރައްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އާމިރުގެ ބަޔާނުގެ ވ. ޢުރޫސިއްޔާޖަށް ޖަނަރަލްގެ އެދިލާ ޤަޟިއްޔާ[12]ގައި ހަމައެކަނި ބާރުކާކުރުވިޔަސް، ދައުލަތުން ފާހަގަކުރަނީ ކަންކަން އެކަނި ނުކުތާއަށް، ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ އިތުރުން ހަވާލާދީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި

---

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ޤަޟިއްޔާ

“އެމީހަކު ކުށްކުރިކަން، އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތު [illegible] އެ މީހަކީ ކުށެއް [illegible] މީހަކު ކަމުގައި [illegible] [illegible] ލިބިގެންވެއެވެ.” މި ފަދައިން [illegible] ކަމާއި، [illegible] ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާއި، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ނިންމުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ފަރުޟު (Presumptions of Law) [illegible] ވަކި [illegible] ނުވަތަ ޤަރީނާތަކަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާކަމާއި، [illegible] ޤަރީނާތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޤަރީނާތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޤުނާޢު (convince) ކުރެވެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤަރީނާ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ފައިސަލާގައި ބަޔާން ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

23. ހަވާލާދޭ ކަންކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢާއިޝަތު [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް [illegible] ފައިސަލާ[13]ގައި، އިސްތިއުނާފުކުރި ޢާއިޝަތު [illegible] މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި [illegible] [illegible] ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވީ، ޢާއިޝަތު [illegible] މައްޗަށް އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުވާ މިންވަރަކަށް ހެކި [illegible] ބިނާ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible]. އަދި ދައުލަތުން [illegible] ޢާއިޝަތު [illegible] މައްޗަށް [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް [illegible] [illegible] (ވައްކަންކުރުމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible].

---

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ފައިސަލާ

24. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އާމިނަތު ބަޝާރަތު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގެ[14] ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 6 ވަނަ ނުކުތާ ގެނެސްފައިވި، ހަމައެކަނި އާމިނަތު ބަޝާރަތުގެ މައްޗަށް ކުރި ސާބިތުކުރުމަށް މަތިވެގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ޤާނޫނާއި ފުރު ކަމަށް ދަރު ޤާޒީންނާއި، ދިފާޢުގެ ނަމޫނާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުން ގޮސްކަމަށް ބަޔާންކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައި، އެ ކަމަށް ބުނުން އެނގު ވީނަމަ އެބަހުރި ބަޔާންކުރުމުގެ ގޮތަށްކަމާއި، އަދި އެ ޕްރޮގްރާމުގެ މުޤައްރިރު ވަނީ ބަލާ ބަލަމުންދާއިރު ހުއްޖަތްތަކުގެ ބަރަހަނާ ފިލުވައި އެ ޕްރިންސިޕަލް ބަޔާންކޮށް ތާރީޚު ކަނޑައެޅުމުގެ ބަރާބަރުގައި ފަސްއަހަރުގެ މަތީގައި ހުކުމްކުރެވޭ ޖަރީމާއެއްގެ ތުހުމަތު ވަކިވަކިން ބަލާފައި ހުރި ކަމަށް ހުކުމްގެ ބަލާފައިވުމުގެ ސަބަބުން ކަމަށް ވާތީ، މިކަމާ ގުޅޭ ޤާނޫނު ހިނގާ ގޮތް އިތުރަށް ސާފުކޮށްދީފައިވާއިރު ހަމައެކަނި ޝަރީޢަތަށް ގެނެސްފައިވާ އަމިއްލަ އިޢުތިރާފުގެ ބިނާކޮށް ނިމުނުކަމުގައި ވާނަމަވެސް އިޢުތިރާފުގެ އިތުރުން ތިމާގެ ގޯނާއެއް ހިނގިކަން ސާބިތުކުރެވޭނެ ހެކިތަކެއް ހުރިކަމުގައި ވާނަމަ ހުކުމް ކުރެވިދާނެއެވެ.

25. މައްސަލަ ސާބިތުކުރަން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތުން ދެކެ ބަލާން ހުށަހެޅި، ކޮމާޝަލް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ރިޕޯޓު އެއްގެ އިޤްރާރު އެއްޗެހި ރިޕޯޓު ބަލައިލުން. އެ ރިޕޯޓުގައި ހުރި ކަންކަން ސާބިތުކުރުމުގައި ސަލާމަތް ހެކިތަކުގެ ތެރޭގައި އެ ރިޕޯޓު ތަޙުޤީޤުކުރި ޕޮލިސް އޮފިސަރ ސަރވިސްގެ ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު (ސ.ނ. 3138) ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 7 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އެ ރިޕޯޓު ތަޙުޤީޤުކުރި ފަރާތުގެ ހެކިބަހަކީ އެހެން ހެކިތަކާ (corroborate) އިތުރު ހެކިތަކެއް ނޫން ހަމައެކަނި އެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތުހުމަތު އިސްނަގައިގެން ސާބިތުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާތީއެވެ.

26. މައްސަލައިގެ މަތިން ދެކެ ހުށަހެޅި ތެރޭގައި ހެކިތަކުގެ ސިޓީ ނަ 1، އަދި އެ ހެޔޮގޮތުން ކޮމާޝަލް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަޙުޤީޤު ދިމާވީ ބަޔާނެއް، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ސިޓީ ނަ 1 ގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފޮނުވަން ބަސް ގެނެސްފައިވާ ހިނދު، ސިޓީ ނަ 1 ކޮމާޝަލް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ދިޔައީ ބަޔާނެއް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފޮނުވުމަށް ދެމުން ކަމަށްވާތީ ދިޔައިން، ސަރވިސްގެ

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ޤަޟިއްޔާ

[illegible] ދައުލަތުން 8 (އަށެއް) [illegible]

27. ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] ވީޑިއޯ [illegible] (ނަން އުނިކުރެވިފައި) [illegible] 6 (ހައެއް) [illegible] (ނަން އުނިކުރެވިފައި) [illegible] 6 (ހައެއް) [illegible] (ނަން އުނިކުރެވިފައި) [illegible] 6 (ހައެއް) [illegible] (ނަން އުނިކުރެވިފައި) [illegible] (unique) [illegible] 6 (ހައެއް) [illegible] (ނަން އުނިކުރެވިފައި) [illegible]

28. [illegible] ޤާނޫނު[15] ގެ 80 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] (ނ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) [illegible] (evidentiary threshold) [illegible] (ނަން އުނިކުރެވިފައި) [illegible] 51 ވަނަ

---

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއްނެތް މިންވަރަށް ސާބިތުކުރަން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ނުދެއްކޭކަމަށް ބުނާ [illegible] މަތިން އިސްތިއުނާފާ ރައްދު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ނުކުތާ:

29. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން، ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ނުކުތާއަކީ ގޮތުގައި އޮތީ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[16] ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ސާބިތުކުރަން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކި [illegible] މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެދައުވާ ސާބިތުވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަމެވެ.

30. ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[17] ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު[illegible] ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރި، [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން [illegible] ހެކިން، މައްސަލަ ސާބިތުކުރަން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަކީ،

(1) ސިއްރު ހެކީގެ ބަޔާނާ ސަފްހާ 1 (އެކެއް) ހެކި؛

---

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

(2) ސިއްޓު ނެބި 1 (އެކެއް) ދައުވާރިޔާ ވަގާއް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޕޯޖް ސޭޖް، (ސިއްޓު ނެބި 1
(އެކެއް) ތަރުތީބުން ހިފައިގެން ބާރުން)؛

(3) މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ވީޑިއޯ އެންޑް
އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓާއި، އެ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ
ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު؛

(4) ޕްރޮޑަކްޓް ނިޒާމް ވަސީލަތް ދައްކާފައިވާ ވީޑިއޯ ކްލިޕް ހިމެނޭ 8 (އަށެއް) ސީޑީއެވެ.

31. ދައުލަތުން މައްސަލަ ސާބިތުކުރުން ހުށަހެޅި މި ރިޕޯޓުގެ 30 ވަނަ ނަންބަރުގެ (2) ގައި ބަޔާންކުރާ ސިއްޓު ނެބި1 ދައުވާރިޔާ ވަގާއް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޕޯޖް ސޭޖް (ސިއްޓު ނެބި 1 (އެކެއް) ތަރުތީބުން ހިފައިގެން ބާރުން) އަށް ބަލާއިރު، އެއީ މޮބައިލްފޯނެއްގެ ވަނީ ކުރެހުންތަކެއްގެ ބެލުން ހުށަހަޅާ ކަމަށް ނުވާނެއެވެ. ސަރަހައްދު، ސިއްޓު ނެބި 1 (އެކެއް) ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހުން ދެކުނު ދައުލަތުން ބަޔާންކުރާ ޕްރިންޓް ކުރެވިފައި، އެ ވަގުތުގެ ތާރީޚާއި ވަގުތު ކަނޑައަޅާ ކުރެހުންތައް، ތިރީގައިވާ މުޙައްމަދު ޢަބްދުއްލާ ގެއްލި ހުއްޓާ ހިފެހެއްޓުމާއި ބެހޭ ވާހަކަތައް، މި ނަންބަރުގައި ދައުލަތުން ބަލާފައި ބަޔާންކުރި ނުވަތަ ވަކި ސަރަހައްދެއް ސިޔާސަތު 1 (އެކެއް) އަދި މި މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރާ ޕްރިންޓް ކުރެވިފައި އެ ވަގުތު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ހިފައިގެން ބަޔާންކުރެވޭ. އެއްޗެހިތަކުގެ މައްސަލަ އެކަށީ ބަލާލުމުން 2 (ދޭއް) މަޖިލީހުގައި ދެ ބަޔާނަށް ބަލާލުމުން 2 (ދޭއް) ކުރެހުންތަކުގެ ޝަކުވާގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ކުރެހުން ކަމަށް އަދާކުރުން ނުވެއެވެ.

32. ދައުލަތުން މައްސަލަ ސާބިތުކުރުން ހުށަހެޅި މި ރިޕޯޓުގެ 30 ވަނަ ނަންބަރުގެ (4) ގައި ބަޔާންކުރާ، ޕްރޮޑަކްޓް ނިޒާމް ވަސީލަތް ދައްކާފައިވާ ވީޑިއޯ ކްލިޕް ހިމެނޭ 8 (އަށެއް) ސީޑީއަށް ބަލާއިރު، މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި މި ރިޕޯޓުގެ 30 ވަނަ ނަންބަރުގެ (3) ގައި ބަޔާންކުރާ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓާއި، އެ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދުގެ ބަޔާނުގެ އަސާސް ބިނާވެފައި، ދައުލަތުން ބަލާފައިވާ ޕްރޮޑަކްޓް ނިޒާމް ވަސީލަތް ދައްކާފައިވާ ވީޑިއޯ ކްލިޕް ހިމެނޭ 8 (އަށެއް) ސީޑީގެ މައްސަލަ ބަލާފައެވެ. އެއީ، ބަލާފައި އެ ރިޕޯޓަށް ވީޑިއޯ ކްލިޕްގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރައްވާ

ރިޕޯޓެކެވެ. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް [illegible] ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތެވެ. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުން ހަވާލާދޭ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓާއި، އެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވީޑިއޯ ފުޓޭޖް ހިމެނޭ 8 (އަށެއް) ސީޑީއަކީ، [illegible] [illegible] ގުޅިގެންވާ [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

33. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި، ސިއްރު ހެކި 01 ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިބަސްދެމުން، މިއީ 2018 ޖަނަވަރީ ކުރީކޮޅުގައި ސިޓީ ކައުންސިލް ކައިރީގައި [illegible] [illegible] [illegible] ސަރަހައްދުގައި ހުންނަ މިސްކިތާ ދިމާލުގައި ހުންނަ [illegible] [illegible] ހިނގާފައިވާ ޙާދިޘާއެއްކަމަށާއި، އެ ދުވަހު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] (ސ[illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުން ސިއްރު ހެކިގެ [illegible] ސިއްރު ހެކި 1 (އެކެއް) ގެ ހެކިބަހުން، [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

34. ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން އެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު[18] ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިބަސްދެމުން، [illegible] ރިޕޯޓަކީ އެ ފަރާތުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ޞައްޙަ ރިޕޯޓެއްކަމަށާއި، އެ ފަރާތުން މި

---

[18] [illegible]: 313S

ދާއިރާއިން ތަޙުޤީޤާއި ތަޢުރީފާ ބިޑީކޮށްފައިވާކަމާއި، 2018 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހުގެ ވަގުތެއްގައި ފާހަގަކުރެވުނު ތިމާވެށީގެ ތަކެތި ދިރާސާކޮށް ތަޙްލީލުކުރުމުން ދިރާސާކުރި މަސައްކަތް ހިނގާފައިވާ ގޮތުން މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު އެވިޑެންސްތައް ތަޙުލީލުކުރުމުގައި، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓް ނެގުނުކަމާއި އަދި ސެޕިއިން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މިންވަރާއި އެނާލިސިސްގެން ސެޕިއިން ފެނުނު މިންވަރާއި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "ބޮޑު ބައްޔިނާތު ފަރާތުން ވެއްޖެ" އެއީ ހުށަހަޅާފައިވާ ބައްޔިނާތު ގޮތް ބައްޔިނާތު ނަމަވެސް ބައްޔިނާތު ފާހަގަކުރެވޭ އިސްތިދުލާލުކުރެވޭ އަދި މުއްދަތަށް އެބައްޔިނާތުގައި، އަދިނުވަތަ ވީޑިއޯއިން ފެންނަފައިވާ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާނުން ނުކުތާ ހިމެނިގެންނެވެ.

35. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އިސްވެ ބައްޔިނާތުތަކުން ހެކި ޤަރީނާތަކަށް ބަލާއިރު، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ސަފްޙާ ނުކުތާގެ ނުކުތާތަކުން (ސިޓީގެ ނުކުތާ 1) ބާރުލާ ހިނގި ސަރަހައްދުގައި ޖެހުން ސަރަހައްދުގައި އެބި އިސްތިސްނާއާ ދައުލަތާ ފާހަގަކުރެވޭ އެނގޭގޮތުން އަޑުގެ ނުކުތާތަކުގެ ވިސްނުމަކީ އެނގޭއެވެ.

36. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ދެން ހުށަހަޅާފައިވާ ވީޑިއޯ ކްލިޕް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)VIAR/2018/47 ވީޑިއޯ އެނެކްސް އިވެންޓް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރުވެސް. އެ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ވީޑިއޯއިން ފެންނަފައިވާ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބައްޔިނާތުކަމަށެވެ. ހަމައެކަނި ޤަރީނާއެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެން، ޖިނާއީ މައްސަލައެއް ސާބިތެއް ނުވާނެއެވެ. ހުށަހަޅާ ދަލީލުތަކުގެ ބުރަދަން ހަމަޖެހޭ ގޮތުގައި ދަލީލުތަކުން އެ ދަލީލުތަކާއި ކުރިމަތިވާ އިސްތިންބާތުކުރެވޭ މައްޗަށް ބުރަދަނުން، ޤާޟީ ޤަބޫލުކުރާ ޔަޤީންކަމަކަށް އިޤްނާޢު (convince) ވެގެން މެނުވީ ކުރެވޭ ސާބިތުވެއްޖެ ކަމަށް ޤާޟީ މައްސަލައެއްގައި ޤަބޫލުކުރެވިގެން ނިންމާކަށް އިސްތިޤްރާރުވެފައިވާ ޤާޟީ މަބްދައެކެވެ.[19]

37. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/146 ޤަޟިއްޔާގައި، އެ މައްސަލާގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި މުއްދަތުން ކުރިއަށްގެންދެވުނުވަތަ، ނަމަވެސް އެ މައްސަލައިގެ ވިޔަސް

---

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ޤަޟިއްޔާ

ފުޓޭޖާއި އަދި ވިޑިއޯ އެނަލިސިސް ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ބުރުހާނުތަކާއި، ދައުލަތުން ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެ މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ސަޕޯޓިވް ކަނޑައަޅާފައިވުމުން، އެ މައްސަލައާއި ގުޅޭން ސަޕޯޓުކުރާ ހުރުމުން ވިޑިއޯ ފުޓޭޖާއި އަދި ވިޑިއޯ އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް ބަލާއިރު ވަނީ ހުށަހެޅިފައި އަދި ގިނަހެއް ވަނީ ޤަރީނާތަކުން ހުށަހެޅިފައިވާ އެ މައްސަލައިގެ ސަޕޯޓުގައި ދިމާގުޅޭ ހިދުމަތް ބޭނުން އެއްވެސް ނުކުރެއެވެ.

38. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އެންމެހައި ހެކި ޤަރީނާއަށް ޖުމްލަކޮށްގެން ބަލާއިރު، ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލުތަކުގައި ހިމެނޭ ކަން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ޝައްކު ނުކުރެވޭ ފެންވަރަށް ހެކި ހުށަހެޅިފައިވާކަން ނުފެނެއެވެ. އެހެން ކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) ގައި، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑު، ބުރުހާނުތަކާއި ހެކިހެއްކާއި ޝައްކު އުފެދޭ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، ބިރުދެއްކުމާއި، ހަތިޔާރު ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[19]ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް، އެ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި އެއްވެސް ނުކުތާ ނުކުތާތަކުގެ ހާލަތުތަކުގައި ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުލަތު ސާބިތުވާ ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް:

39. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ފައިސަލާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާގެ މައްޗަށް ދިރާސާކޮށް، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާ ނުކުތާތަކުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ހުކުމް އެއްވެސް ނުކުތާ ނުކުތާތަކުގެ ހާލަތާއި ބަލައިގަނެވޭނެ މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުލަތު ސާބިތުކޮށްދެވިފައިވާކަން ކަނޑައަޅައި ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމް ބަދަލު ގެނައުމަށް ސަބަބެއް ނެތުމުން ކަމުގައި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

އިސްފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީގެ ރައުޔު:

40. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔަށް އަހަރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު:

41. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔަށް އަހަރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެކުލެވޭ މަތިން ހުކުމުން، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/Jv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުން

އިސްފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް